

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 7Co/102/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4116222384
Dátum vydania rozhodnutia: 19. 09. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Marta Polyáková
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2024:4116222384.1

Uznesenie

Krajský súd v Nitre, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Marty Polyákovvej a členiek senátu JUDr. Eriky Madarászovej a JUDr. Lenky Halmešovej, v právnej veci žalobkyne: A. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom B. XXX/XX, C. D., zastúpená: Advokátska kancelária STOKLASA & STOKLASOVÁ s.r.o., so sídlom Farská 25, Nitra, IČO: 36 856 282, proti žalovanému: E. F., nar. XX.XX.XXXX, bytom: G. B. H. XXX/XX, C. I., zastúpený: BIZOŇ & PARTNERS, s.r.o., so sídlom Bratislava, Laurinská 4, IČO: 36 833 533, o zaplatenie 2 400 eur s prísl., o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Nitra č. k. 18C/381/2016-186 zo dňa 13. júla 2023, takto

rozhodol:

Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v odvolaní napadnutej vyhovujúcej časti (I. výrok) spolu so závislým výrokom o nároku na náhradu trov konania (II. výrok) **zrušuje a vec vracia** súdu prvej inštancie v tomto rozsahu na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

Odvolací súd odvolanie proti výroku zamietajúcemu návrh na prerušenie konania (III. výrok) **odmieta**.

odôvodnenie:

1. Súd prvej inštancie napadnutým rozsudkom žalovaného zaviazal zaplatiť žalobkyni sumu 2 400 eur s úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 2 400 eur od 22.08.2016 do zaplatenia do 3 dní od právoplatnosti rozhodnutia (I. výrok). Žalobkyni priznal nárok na náhradu trov konania voči žalovanému vo výške 100 % s tým, že o výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (II. výrok) a návrh na prerušenie konania zamietol (III. výrok). Po právnej stránke rozhodnutie odôvodnil § 123, § 137 ods. 1, § 139 ods. 1, 2, § 451 ods. 1, 2, § 458 ods. 1, § 517 ods. 1, 2 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník (ďalej len „OZ“), § 3 nariadenia vlády SR č. 87/1995 Z. z., ktorým sa vykonávajú niektoré ustanovenia Občianskeho zákonníka. V dôvodoch rozhodnutia poukázal na žalobu, ktorou sa žalobkyňa domáhala od žalovaného zaplatenia sumy 2 400 eur s príslušenstvom, titulom vydania bezdôvodného obohatenia, pretože žalovaný nehnuteľnosti, ktorých je žalobkyňa podielovou spoluvlastníčkou užíva bez jej súhlasu a aj bez akejkoľvek odplaty. Súd prvej inštancie na základe vykonaného dokazovania zistil nasledovný skutkový stav. Žalobkyňa je podielovou spoluvlastníčkou nehnuteľností nachádzajúcich sa v kat. úz. C. I., obec C. I., J. K., zapísaných na Okresnom úrade Nitra, katastrálny odbor v LV č. XXXX ako pozemky registra "C": parc. č. 810/5 záhrady o výmere 410 m², parc. č. 810/6 - zastavané plochy a nádvoria o výmere 543 m², parc. č. 810/16 - zastavané plochy a nádvoria o výmere 23 m² a stavba: dom s. č. XXX nachádzajúci sa na parc. č. 810/6, a to v podiele 1/2-ica. Podielovými spoluvlastníkmi daných nehnuteľností sú L. F., nar. XX.XX.XXXX a M. F., nar. XX.XX.XXXX, obaja bytom H. XXX, XXXXX C. I., a to každý z nich v podiele 1/4-ina. Z dohody o užívaní zo dňa 09.08.2012 vyplýva, že bola uzatvorená medzi N. O., XXX XX C. I., G. B. H. XXX a E. F., XXX XX C. I., G. B. H. XXX, na základe ktorej N. O., nar. XX.XX.XXXX darovala bezodplatne zmluvou nehnuteľnosť, rodinný dom a záhradu na adrese C. I., G. B. H. XXX, svojmu vnukovi E. F., nar. XX.XX.XXXX a jeho manželke. Po rozpade ich manželstva, pred rozvodovým konaním túto darovaciu zmluvu jednostranne

rozviazala podľa príslušných právnych predpisov. Na Okresnom súde Nitra sa viedlo konanie pod sp. zn. 17C/341/2015. V predmetnom spore sa L. O. a M. P. domáhali proti žalobkyni A. B. žalobou, aby súd rozhodol o určení vlastníckeho práva k sporným nehnuteľnostiam. Rozsudkom Okresného súdu Nitra č. k. 17C/341/2015-262, zo dňa 24.06.2021 súd žalobu žalobcov zamietol. Voči rozhodnutiu podali žalobcovia odvolanie. Krajský súd v Nitre, rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil, následne voči rozhodnutiu Krajského súdu v Nitre žalobcovia podali dovolanie. O dovolaní Najvyšší súd SR doposiaľ nerozhodol. Z oznámenia o porušovaní práv spoluvlastníkov zo dňa 17.05.2023 vyplýva, že L. F., M. F. ako podieloví spoluvlastníci podielu každý v 1/4-tine nehnuteľností nesúhlasia s tým, aby spoluvlastníčka podielu 1/2-ici uvedených nehnuteľností, A. B. viedla súdne konanie evidované na Okresnom súde Nitra pod sp. zn. 18C/381/2016 proti E. F., nar. XX.XX.XXXX o nájomné, prípadne o bezdôvodné obohatenie za sporadické užívanie vyššie uvedených nehnuteľností. Podanie žaloby a vedenie tohto súdneho sporu považujú ako spoluvlastníci za nebežnú vec, nikdy takýto spor nevedli a nikdy nedali k podaniu žaloby zákonom vyžadovaný súhlas k takémuto nakladaniu so spoločnou vecou. Súd prvej inštancie mal za to, že žalobkyňa je podielová spoluvlastníčka sporných nehnuteľností v rozsahu 1-ice. Uvedené vyplýva z výpisu LV č. XXXX, preto súd konštatoval, že žalobkyňa je aktívne vecne legitimovaná na podanie žaloby. Žalovaný je pasívne vecne legitimovaný, nakoľko užíva nehnuteľnosť bez právneho dôvodu. S poukazom na vykonané dokazovanie bolo preukázané, že napriek tomu, že žalobkyňa je podielovou spoluvlastníčkou vyššie uvedených nehnuteľností, tieto od roku 2012 neužíva, nikdy nedala písomný, ani iný súhlas žalovanému, aby predmetné nehnuteľnosti užíval. Súd prvej inštancie vyhodnotil, že neužívanie nehnuteľnosti nebolo dobrovoľným rozhodnutím žalobkyne a žalobkyňa nemohla realizovať spoluvlastnícke právo k predmetu podielového spoluvlastníctva. Súd považoval za preukázané, že žalovaný užíval nehnuteľnosti v čase od 22.08.2014 do 22.08.2016, čo podľa súdu nebolo sporné, keď žalovaný uvedené potvrdil na pojednávaní. Tvrdil však, že to bolo na základe súhlasu predchádzajúcej vlastníčky, ako i ostatných podielových spoluvlastníkov. Žalovaný vzniesol námietku ohľadom ust. § 139 ods. 2 Obč. zákonníka. Súd však mal za to, že v danom spore nie je možné postupovať v zmysle daného ustanovenia, nebolo preukázané, že by bola uzatvorená dohoda medzi spoluvlastníkmi, že nehnuteľnosť môže užívať žalovaný. Svedok L. F. uviedol, že dohoda o užívaní bola uzatvorená s pôvodnou vlastníčkou matkou manželky pani O.. Svedkyňa F. potvrdila, že po darovaní nebola uzatvorená žiadna dohoda ohľadom užívania medzi ňou, jej manželom a synom, teda neexistovala takáto obdobná dohoda aká bola medzi synom a jej mamou. Súd prvej inštancie uviedol, že ak by bola uzatvorená dohoda o užívaní, táto žalobkyni ako podielovej spoluvlastníčke nebola predložená a nie je podmienkou, aby súd mohol konať o vydaní bezdôvodného obohatenia až po splnení podmienok v zmysle § 139 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Keďže je nesporné, že žalovaný užíva cudziu vec bez právneho dôvodu, tým sa obohacuje zjavne na úkor žalobkyne ako podielovej spoluvlastníčky nehnuteľností, a keďže žalobkyňa nehnuteľnosti neužíva, ani nemôže užívať, preto je oprávnená žiadať náhradu vyjadrenú v peňažnom ekvivalente. Užívaním nehnuteľnosti žalovaným bez právneho titulu sa žalovaný na úkor žalobkyne ako podielovej spoluvlastníčky bezdôvodne obohatil a získal tak majetkový prospech, ktorý musí žalobkyni, na úkor ktorej sa obohatil, vydať a to poskytnutie peňažnej náhrady zodpovedajúcej sume vynakladanej obvykle na užívanie takejto veci spravidla formou nájmu. Súd žalobkyni priznal uplatnený nárok titulom vydania bezdôvodného obohatenia (plnenie bez právneho dôvodu) vo výške 100 eur mesačne, keďže žalobkyňa je podielovou spoluvlastníčkou v rozsahu 1-ice za obdobie od 22.08.2014 do 22.08.2016. Žalovaný sa za dané obdobie bezdôvodne obohatil vo výške 2 400 eur (100 eur x 24 mesiacov). Súd priznal žalobkyni nárok na príslušenstvo v podobe úroku z omeškania tak ako si uplatnila, nakoľko túto výšku považoval v súlade s nariadením vlády SR č. 87/1995 Z. z., počiatok omeškania je deň podania žaloby. Zo strany žalovaného bol dňa 16.02.2023 podaný návrh na prerušenie konania do právoplatného skončenia dovolacieho konania vedeného na Najvyššom súde Slovenskej republiky. Súd prvej inštancie návrh na prerušenie konania do skončenia dovolacieho konania zamietol, nakoľko podľa súdu i vzhľadom k predmetu sporu nie sú splnené podmienky na prerušenie konania, keď dovolacie konanie nie je zákonnou prekážkou postupu konania. Súd v tomto smere odkázal na uznesenie Krajského súdu v Nitre z 16.09.2021 č. k. 9Co/27/2021, rozhodnutie ÚS SR z 02.06.2009 sp. zn. II ÚS 220/09-15. Zároveň poukázal na rozhodnutie v obdobnej veci vedenej na tunajšom súde pod sp. zn. 18C/291/2016, keď Krajský súd v Nitre rozhodnutie súdu prvej inštancie zmenil tak, že návrh na prerušenie konania zamietol. O trovách konania súd rozhodol s poukazom na § 255 ods. 1 CSP tak, že žalobkyni súd náhradu trov konania priznal v rozsahu 100 %, pretože vo veci mala plný úspech, pričom dôvody hodné osobitného zreteľa s poukazom na ustanovenie § 257 CSP zistené u strán sporu ani v okolnostiach veci neboli. O výške trov konania bude rozhodnuté po právoplatnosti tohto rozhodnutia a to samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (§ 262 ods.2 CSP).

2. Uvedený rozsudok v celom rozsahu napadol včas podaným odvolaním žalovaný, pretože podľa jeho názoru súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam (§ 365 ods. 1 písm. f) CSP), rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 365 ods. 1 písm. h) CSP). Uviedol, že keďže bola namietaná aktívna vecná legitímácia, prejudiciálnou otázkou bolo, či podielový spoluvlastník, ktorého podiel vyjadruje mieru akou sa podieľa na právach a povinnostiach, vyplývajúcich zo spoluvlastníctva k spoločnej veci, má právo ignorovať § 139 OZ. Podľa jeho názoru, vysvetlením tohto ustanovenia je, že nároky z nadužívania spoločnej veci možno uplatniť vo vzťahu k spoluvlastníkovi a netýkajú sa tretej osoby, teda v tomto prípade žalovaného. Namietal, že rozhodnutie je nepreskúmateľné a nie je z neho zrejmé, prečo sa súd odklonil od doterajšej praxe. Podstatou rozhodnutia súdu o ďalšej prejudiciálnej otázke bolo, že medzi spoluvlastníkmi v prípade rovnosti hlasov neplatí zákon, teda, že na návrh niektorého z nich rozhodne o hospodárení so spoločnou vecou súd, ale že je možné toto ustanovenie § 139 ods. 2 Občianskeho zákonníka ignorovať. Prečo súd dospel k tomuto záveru (bod. 30 napadnutého rozhodnutia), súd neuviedol. Z uvedeného dôvodu sa dá toto považovať za svojvoľné. Tiež súd nezdôvodnil, prečo uveril tvrdeniu žalobkyne, že sa jedná o nahrávku z roku 2013. Žalovaný namietal, že nahrávka nie je autentická, ale dodatočne vytvorená. Namietal, že sa jedná o neprípustný dôkaz, vykonaný tajne na súkromný mobilný telefón, hoci nebola prehrávaná z tohto telefónu. Súd prvej inštancie síce tento dôkaz podrobil testu proporcionality, avšak žalovaný namietal, že súd test proporcionality nevykonal, pretože nahrávka sa netýka protistrany. Žalovaný počas nahrávania v miestnosti nebol. Malo sa jednáť o nahrávku svedka L. F., ktorý nebol protistranou. Na pojednávaní dňa 13.07.2023 bola nahrávka prehrávaná, avšak vôbec nebolo zrozumiteľné, čo by mala obsahovať. Napriek tomu sudkyňa vedela o čom sa strany hádajú, pretože vychádzala z písomného prepisu nahrávky, ktorú nevykonala nestranná osoba, ani súd, ale žalobkyňa. Súd prvej inštancie žiadnym spôsobom nezdôvodnil prečo uveril takémuto písomnému popretému dôkazu. Navrhol, aby odvolací súd v pojednávacej miestnosti pustil nahrávku a z vykonaného dôkazu prehratím skonštatoval nezrozumiteľnosť tajnej nahrávky. Nahrávka z 09.02.2013 sa netýkala žalovaného obdobia, preto nemá žiadny súvis s obdobím 2014 – 2016. Súd sa dostal do rozporu s vlastným záverom, podľa ktorého mala žalobkyňa právo, ako každý spoluvlastník, vec užívať (viď. bod 26 Napadnutého rozhodnutia). Aký súvis má s touto nahrávkou, keď sa rozhodla v rokoch 2014 – 2016, že vec nebude užívať? V ďalšej časti namietal, že súd prvej inštancie v rozhodnutí nekonkretizoval o ktorý zo 4 foriem bezdôvodného obohatenia ide, preto nie je možné bližšie sa vyjadrovať. Uviedol, že sa v dome stretával s deťmi, 1x maximálne 2x do týždňa, staral sa o dom, kosil trávnik, nemal z toho žiadny prospech. Pojem obvyklé nájomné za obdobnú nehnuteľnosť považuje v tomto prípade za neadekvátny. Žalobkyňou uplatnenú výšku bezdôvodného obohatenia v plnom rozsahu poprel. Namietal, že z dôvodu vhodnosti bolo potrebné toto konanie prerušiť, ktorého sa domáhal. Dôvody spočívajúce v rozhodovaní o trovách podľa § 257 CSP spočívali v tom, že sa nejedná o spor medzi ním a žalobkyňou, ale o spor medzi podielovými spoluvlastníkmi, ktorí mali byť žalovaní.

3. Žalobkyňa vo vyjadrení k odvolaniu uviedla, že sa v plnom rozsahu stotožňuje s výrokom ako aj odôvodnením napadnutého rozsudku. Uviedla, že právnym nárokom je bezdôvodné obohatenie žalovaného podľa § 451 ods. 2 OZ, a to na základe plnenia bez právneho dôvodu (bod 30 str. 10 odôvodnenia rozsudku). Žalobkyňa je podielovou spoluvlastníčkou uvedených nehnuteľností v podiele 1-ice, čo zakladá jej aktívnu vecnú legitímáciu. Doklady, ktoré mali preukazovať nedostatok pasívnej legitímácie žalovaného nie sú konformné s daným prípadom a nedajú sa na daný prípad aplikovať. Súd prvej inštancie sa s námietkou pasívnej legitímácie vysporiadal pod bodom 27. str. 9 rozsudku. Spoluvlastníci predmetných nehnuteľností L. F. a M. F. totiž v uvedenom období nezískali užívaním nehnuteľnosti žalovaných žiaden majetkový prospech. Naopak, majetkový prospech získal žalovaný na úkor žalobkyne, v rozsahu jej spoluvlastníckeho podielu. Žalovaný nemá žiaden právny titul na to, aby uvedené nehnuteľnosti užíval v takom rozsahu, v akom tieto nehnuteľnosti užíva. Žalovaný má v predmetných nehnuteľnostiach trvalý pobyt a ako sám uvádza užíva ich sám s výnimkou obdobia rokov 2014 až 2016, keď predmetné nehnuteľnosti užíval spolu so svojou priateľkou. Na pojednávaní dňa 04.05.2023 vypovedal svedok L. F., že s manželkou udelili súhlas žalovanému, aby tam mohol bývať. Dohoda o užívaní bola uzatvorená s pôvodnou vlastníčkou – starou matkou žalovaného, pani O.. Žalobkyňa v predmetnej nehnuteľnosti nemohla bývať a túto užívať, pretože všetko zobrala, mohla spať iba na podlahe. Toho istého dňa pani F. na pojednávaní povedala, že po darovaní nebola uzatvorená žiadna dohoda ohľadom užívania medzi ňou, jej manželom a synom, teda neexistovala takáto obdobná dohoda aká bola medzi synom a jej mamou. Nebol stanovený rozsah užívania, všetko užíva žalovaný. V ďalšej časti žalobkyňa poukázala na vykonané dokazovanie, ktoré obsah, autentickosť, hodnovernosť zvukovej nahrávky potvrdzujú. Dôkazom sú výsluchy svedka F., svedka B. B.. Situácia sa od vyhotovenia

nahrávky v roku 2013 nijakým spôsobom nezmenila a vzhľadom na problematické vzťahy medzi žalobkyňou, žalovaným, jeho rodičmi a dlhotrvajúcim súdnym sporom nemala žalobkyňa možnosť predmetné nehnuteľnosti užívať. Návrh na prerušenie konania súd prvej inštancie správne zamietol a odôvodnil bodom 35 str. 11 rozsudku a žalobkyňa s týmto odôvodnením súhlasí. Záverom žalobkyňa poukázala na to, že sám žalovaný uviedol, že v rokoch 2014 – 2016 užíval predmetnú nehnuteľnosť sám, resp. s priateľkou.

4. Krajský súd v Nitre ako súd odvolací (§ 34 CSP) po prejednaní veci bez nariadenia odvolacieho pojednávania dospel k záveru, že rozsudok súdu prvej inštancie je potrebné v odvolaní napadnutej vyhovujúcej časti (I. výrok) spolu so závislým výrokom o nároku na náhradu trov konania (II. výrok) podľa § 389 ods. 1 písm. b) v spojení s § 391 ods. 1 CSP zrušiť a vec vrátiť súdu prvej inštancie v tomto rozsahu na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Odvolanie proti výroku zamietajúcemu návrh na prerušenie konania nie je prípustné, preto odvolací súd odmietol odvolanie žalovaného podľa § 386 písm. c) CSP proti výroku o zamietnutí návrhu na prerušenie konania.

5. Podľa § 386 písm. c) CSP, odvolací súd odmietne odvolanie, ak smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je odvolanie prípustné.

6. Podľa § 162 ods. 3 CSP, o zamietnutí návrhu na prerušenie konania súd rozhodne spolu s rozhodnutím vo veci samej.

7. Podľa § 357 písm. n) CSP odvolanie je prípustné proti uzneseniu súdu prvej inštancie o prerušení konania podľa § 162 ods. 1 písm. a) a § 164.

8. Podľa § 386 písm. c) CSP, odvolací súd odmietne odvolanie, ak smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je odvolanie prípustné.

9. Podľa § 389 ods. 1 písm. b) CSP, odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie zruší, len ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, ak tento nedostatok nemožno napraviť v konaní pred odvolacím súdom,

10. Podľa § 391 ods. 1 CSP, ak odvolací súd zruší rozhodnutie, môže podľa povahy veci vrátiť vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, prerušiť konanie, schváliť zmier, zastaviť konanie alebo postúpiť vec orgánu, do ktorého právomoci vec patrí.

11. Podľa § 123 Občianskeho zákonníka, vlastníkom je v medziach zákona oprávnený predmet svojho vlastníctva držať, užívať, požívať jeho plody a úžitky a nakladať s ním.

12. Podľa § 136 ods. 1 Občianskeho zákonníka, vec môže byť v spoluvlastníctve viacerých vlastníkov.

13. Podľa § 137 ods. 1 Občianskeho zákonníka, podiel vyjadruje mieru, akou sa spoluvlastníci podieľajú na právach a povinnostiach vyplývajúcich zo spoluvlastníctva k spoločnej veci.

14. Predmetom konania bola žaloba doručená súdu prvej inštancie 22.08.2016 o zaplatenie sumy 2 400 eur voči žalovanému titulom vydania bezdôvodného obohatenia. Z obsahu súdneho spisu vyplýva, že žalobkyňa je podielovou spoluvlastníčkou nehnuteľností nachádzajúcich sa v kat. úz. C. I., obec C. I., J. K., zapísaných na Okresnom úrade Nitra, katastrálny odbor v LV č. XXXX ako pozemky registra "C": parc. č. 810/5 záhrady o výmere 410 m², parc. č. 810/6 - zastavané plochy a nádvorcia o výmere 543 m², parc. č. 810/16 - zastavané plochy a nádvorcia o výmere 23 m² a stavba: dom s. č. XXX nachádzajúci sa na parc. č. 810/6, a to v podiele 1/2-ica k celku. Podielovými spoluvlastníkmi daných nehnuteľností sú aj L. F. a M. F., a to každý z nich v podiele 1-ina k celku. Žalobkyňa tvrdila, že žalovaný užíva predmetné nehnuteľnosti bez jej súhlasu a bez akejkoľvek odplaty, pričom ostatní spoluvlastníci jej bránia predmetné nehnuteľnosti užívať. Z uvedeného dôvodu si voči žalovanému uplatnila nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia za posledné dva roky späť.

15. Súd prvej inštancie napadnutým rozsudkom žalobe v celom rozsahu vyhovel. Konštatoval, že žalobkyňa ako podielová spoluvlastníčka predmetných nehnuteľností v rozsahu 1 je aktívne vecne

legitimovaná na podanie žaloby a žalovaný je pasívne vecne legitimovaný, pretože užíva nehnuteľnosti bez právneho dôvodu.

16. Odvolací súd preskúmajúc námietky žalovaného uvedené v odvolaní dospel k záveru, že tieto sú dôvodné.

17. Obsahom vlastníckeho (spoluvlastníckeho) práva, je okrem iného, aj oprávnenie vlastníka vec v medziach zákona užívať. Vec môže byť v spoluvlastníctve aj viacerých osôb, pričom spoluvlastnícky podiel vyjadruje mieru účasti spoluvlastníka na vzťahu k spoločnej veci. To znamená, že vyjadruje aj mieru účasti, pokiaľ ide o užívanie spoločnej veci. Každý zo spoluvlastníkov je v zmysle § 137 ods. 1 OZ oprávnený spoločnú vec užívať v rozsahu svojho spoluvlastníckeho podielu. V prípade, že spoluvlastníkovi nie je zabezpečené užívanie spoločnej veci v rozsahu jeho spoluvlastníckeho podielu, má právo na poskytnutie tomu zodpovedajúcej náhrady vo forme peňažného plnenia. Tomuto právu potom korešponduje povinnosť spoluvlastníka, ktorý vec užíva, takéto plnenie spoluvlastníkovi vylúčenému z užívania spoločnej veci poskytnúť. Treba zdôrazniť, že aj keď medzi podielovými spoluvlastníkmi nedôjde k dohode o užívaní spoločnej veci a jeden alebo viacerí z nich ju užívajú, nie je možné dospieť k záveru, že vec je užívaná bez právneho dôvodu (o to viac, takýto záver neprichádza do úvahy, ak sa spoluvlastníci na spôsobe užívania dohodli). Právnym dôvodom na užívanie veci je aj v takomto prípade ich spoluvlastnícke právo. Spoluvlastnícky podiel vyjadrujúci mieru účasti spoluvlastníka na právach a povinnostiach k spoločnej veci nie je totiž podiel na veci reálne vymedzený, ale je len podielom ideálnym. V rámci neho nie je možné preto oddeliť, čo je výlučne podiel jedného spoluvlastníka a čo je výlučne podiel druhého spoluvlastníka, resp. podiely ostatných spoluvlastníkov. V prípade, že sa spoluvlastníci o spôsobe užívania spoločnej veci, prípadne o jej náhrade nedohodnú, ide o nárok, ktorý vyplýva z ustanovenia § 137 ods. 1 OZ v spojení s § 123 OZ. Toto právo je nepochybne majetkovej povahy, ktoré sa premlčuje v trojročnej všeobecnej premlčacej dobe podľa § 101 OZ. (Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 24.11.2009, sp. zn. 4 Cdo 298/2008)

18. Najvyšší súd Českej republiky v rozsudku zo dňa 20.04.2005, sp. zn. 33Odo/396/2004, zaujal názor, že ak uzatvorí jeden zo spoluvlastníkov bez súhlasu druhého spoluvlastníka zmluvu, ktorou umožní tretej osobe užívať predmet spoluvlastníctva, nie je „opomenutý“ spoluvlastník (ten, ktorý nedal k užívaniu spoločnej veci súhlas) legitimovaný žiadať od tejto tretej osoby vydanie bezdôvodného obohatenia, ktoré mu užívaním predmetu spoluvlastníctva podľa neplatnej zmluvy vzniklo, je oprávnený žiadať vydanie bezdôvodného obohatenia len od druhého spoluvlastníka, a to v rozsahu, v ktorom svoj spoluvlastnícky podiel „nadužíval“.

19. V posudzovanej veci bolo preukázané, že žalobkyňa ako podielová spoluvlastníčka v žalovanom období sporné nehnuteľnosti neužívala. Voči žalovanému, ktorý nehnuteľnosti užíval so súhlasom ostatných podielových spoluvlastníkov (ktorých však nežalovala), si uplatnila nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia, za to, že užíva nehnuteľnosti bez právneho dôvodu. Súd prvej inštancie dospel k záveru, že nebola uzatvorená dohoda medzi spoluvlastníkmi, že nehnuteľnosť môže užívať žalovaný a nie je podmienkou, aby súd mohol konať o vydaní bezdôvodného obohatenia až po splnení podmienok podľa § 139 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Prvoinštančný súd vyhovel žalobe titulom bezdôvodného obohatenia žalovaného bez právneho dôvodu. Skutková podstata bezdôvodného obohatenia bez právneho dôvodu spočíva v plnení, kde od začiatku nebol právny dôvod na plnenie. To znamená, že sa plnilo, hoci chýbala právna skutočnosť, najmä zmluva, na základe ktorej sa spravidla plní. Takýto prípad môže nastať vtedy, keď sa účastníci napríklad domnievajú, že uzavreli zmluvu, hoci ju neuzavreli, alebo niekto plnil omylom niekomu inému, s ktorým nebol v zmluvnom vzťahu. Podľa názoru odvolacieho súdu neboli závery súdu prvej inštancie správne, keď súd prvej inštancie uzavrel, že žalovaný užíval nehnuteľnosti bez právneho dôvodu, pričom nevzal do úvahy, že žalovaný užíval nehnuteľnosti na základe dohody so svojimi rodičmi – podielovými spoluvlastníkmi predmetných nehnuteľností, ktorí súhlasili, aby nehnuteľnosti užíval. Keďže rodičia žalovaného ako podieloví spoluvlastníci nehnuteľností môžu nehnuteľnosti podľa § 137 ods. 1 OZ užívať v rozsahu svojich spoluvlastníckych podielov, môžu so svojím spoluvlastníckym podielom ďalej disponovať (§ 123 OZ), teda napr. prenechať užívanie predmetu spoluvlastníctva inej osobe, tak ako tomu bolo v prejednávanej veci. Aj keď žalobkyňa nedala súhlas žalovanému na užívanie predmetných nehnuteľností v rozsahu svojho spoluvlastníckeho podielu, nevznikol jej nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia voči žalovanému, ale bolo potrebné, aby súd prvej inštancie skúmal voči komu vznikol žalobkyni nárok na peňažnú náhradu za to, že neužíva spoločnú vec v rozsahu svojho spoluvlastníckeho podielu. Vzhľadom

na uvedené dôvody, odvolací súd je toho názoru, že súd prvej inštancie dospel k nesprávnemu právnemu záveru o bezdôvodnom obohatení na strane žalovaného, a preto boli nesprávne aj jeho právne závery o pasívnej vecnej legitímácii žalovaného. Ďalšími námietky žalovaného uvedenými v odvolaní sa odvolací súd nezaoberal, pretože z hľadiska rozhodnutia o podanej žalobe boli bez právneho významu.

20. Žalovaný tiež odvolaním namietal správnosť napadnutého výroku o zamietnutí návrhu na prerušenie konania (III. výrok). Súd prvej inštancie napadnutým rozsudkom zamietol návrh žalovaného na prerušenie konania podľa § 164 CSP do skončenie dovolacieho konania, keďže dovolacie konanie nie je zákonnou prekážkou postupu konania.

21. Podľa uznesenia NS SR sp. zn. 8Cdo/288/2019 zo dňa 26.08.2020 „rozhodnutia súdu o prerušení konania a o zamietnutí návrhu na prerušenie konania sú procesnými rozhodnutiami, ktorým sa nerozhoduje o právach a povinnostiach sporových strán vo veci samej. Takéto rozhodnutia majú procesnoprávne dôsledky len pre určité štádium civilného sporového konania; nejde o rozhodnutia vo veci samej, ktoré by do práv a povinností sporových strán zasahovali konečným spôsobom“....v intenciách inštitútu prerušenia konania by v prípade zamietnutia návrhu na prerušenie konania súdom prvej inštancie, nebolo voči takémuto rozhodnutiu prípustné ani odvolanie. V prípadoch prerušenia konania je totiž odvolanie prípustné podľa § 357 písm. n) C. s. p. len proti uzneseniu, ktorým bolo prerušené konanie podľa § 162 ods. 1 písm. a) alebo § 164 C. s. p., či už na návrh alebo bez návrhu. Ak by súd návrhu na prerušenie konania nevyhovel, nešlo by o prerušenie konania, a teda odvolanie proti negatívnemu rozhodnutiu by prípustné ani nebolo (k tomu pozri uznesenie Najvyššieho súdu SR zo 04. decembra 2018 sp. zn. 1Obo/15/2018)“.

22. Keďže žalovaný podal odvolanie aj voči III. výroku, ktorým súd návrh na prerušenie konania zamietol, odvolací súd toto odvolanie odmietol s poukazom na ust. § 357 písm. n) CSP, v zmysle ktorého nie je voči tomuto rozhodnutiu odvolanie prípustné (§ 386 písm. c) CSP). Ak bol podaný návrh na prerušenie konania a súd mu nevyhovel, nie je proti zamietavému uzneseniu prípustné odvolanie podľa § 357 písm. n) CSP. Výrok aj keď je súčasťou rozsudku ako to umožňuje ust. § 162 ods. 3 CSP má povahu uznesenia. Avšak forma rozhodnutia o návrhu na prerušenie konania podľa odvolacieho súdu nemá vplyv na prípustnosť odvolania (porovnaj aj rozsudok Krajského súdu v Nitre, sp. zn. 5Co/91/2021 zo dňa 09.02.2022).

23. Je možné uzavrieť, že námietka nesprávneho právneho posúdenia veci z hľadiska pasívnej vecnej legitímácie žalovaného bola dôvodná, a preto odvolací súd zrušil rozsudok v I. a II. výroku a vec vrátil súdu prvej inštancie v tejto časti na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. V ďalšom konaní bude súd prvej inštancie viazaný právnym názorom odvolacieho súdu (§ 391 ods. 2 CSP). Svoje rozhodnutie aj riadne odôvodní tak, aby bolo preskúmateľné a aby z neho bolo možné zistiť akými závermi a myšlienkovými postupmi sa súd riadil (§ 220 CSP). V novom rozhodnutí súd prvej inštancie rozhodne o náhrade trov konania, vrátane tohto odvolacieho konania v zmysle ust. § 396 ods. 3 CSP.

8. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu nie je prípustné odvolanie.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).